

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. Quo tempore inceperit Mundus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

cogitare praeterita tempora vacationis Dei, cum nullum tempus sit ante Mundum. Verumtamen ad resolutionem de quaestione inter Catholicos versante progrediendo

Notandum, rem indubitam esse,

Moysem primum Authorem esse illius descriptionis Mundi Genesis, nam id clare insinuat Joan. 5. ubi Christus ait: Si crederetis Moysi, crederetis & mihi, de me enim ille scripsit, nempe Genesis 3. ubi dicitur, quod semen mulieris conteret caput serpentis. Tum ex Trident. Sess. 4. ubi dicitur, quinque Libros Moylis esse canonicos: Tum ex D. Augustino lib. 18. Civit. cap. 39. his praemis

Dico 1. Mundus est conditus ab Annis

6874. Ita D. Augustinus lib. 15. Civit. cap. 13. Quem sequitur Ecclesia, & exprimit Baronius in Martyrologio Romano, estque haec calculatio desumpta ex LXX. Interpretibus, juxta quos ab exordio mundi usque ad Christum stetit Mundum 199. Beda asserit, quibus si addantur 1675. efficiunt. 6874.

Dico 2. Universum creatum fuit tempore

verno die Dominicae, quae fuit 18. Martii.

Probatur prima pars SS. PP. &

Theologorum communi consensu, ac venerabilis Bedae, qui in principio libri de sex aetatibus Mundi refert, in quadam Synodo Provinciali celebrata in Palaeatina jussu Victoris communi P. P. consensu fuisse declaratum, Mundi creationem capisse tempore veris, & Adamum fuisse creatum 1. Kalend. Aprilis, quae est 23. Martii, qua die etiam Dominus noster JESUS CHRISTUS fuit crucifixus, sed illa fuit 6. dies; ergo die 18. fuit dies prima.

Probatur secunda pars ex D. August.

Sermone 154. Temp. ubi ait: Venerabilis hic dies, qui Dominicus dies, & dies primus atque perfectus est, & dies clarus in quo visa est prima lux: & Sermone 151. Ipse est primus saeculi, in ipso formata sunt Elementa Mundi, in quo creati sunt Angeli.

Probatur secundo eadem pars,

Authoritate Astrologorum, qui cursum Solis per signa Zodiaci auspicantur ab Ariete, quod sol ingreditur 21. Martii, quae fuit quarta dies Mundi, in qua sol primo moveri capit, ergo. Confirmari potest congruentia, scilicet, ut universum hoc optima Anni parte crearetur, sed optima pars Anni est Ver, quia ista pars est florens, amana, jucunda, &c. Hinc colligitur, quod licet Anni principium in Januario inchoetur apud Christianos, hoc fieri, tum quia illo tempore noctes cessant crescere & incipiunt decrescere; Tum quia sol iterum tunc incipit ascendere; tum denique ex morali applicatione, quia eo tempore salus humana initium sumpsit.

Opponit contra primam partem Ni-

colaus Lyranus Celeberrimus Sacrae Scripturae Interpres ex ordine minorum de gente E. Amardi Hermann Physica.

Hebraea: Plantae & arbores fuerunt productae cum maturis Fructibus, ut patet ex pomo veritate primis Parentibus, sed fructus non sunt maturi, nisi in Autumno, ergo. Respondeo hoc fuisse factum ex speciali privilegio propter necessitatem hominis, & animalium utilitatem, quae tamen singulae propriis suis temporibus fructus suos producebant, nec hoc mirum videri debet, quia usque nunc in pluribus locis plures arbores reperiuntur, quae bis in anno fructum faciunt, adeoque argumentum nos non urget, imo si universon in sui prima constitutione ob hanc rationem in Autumno productum dicendum esset, quomodo ergo tunc cerealia & herbae, quae non nisi in vere esse solent, inveniebantur? Certè si Deus illa extraordinaria in Autumno produxit, congruentius dicitur, quod tempore amenissimo veris fructus produxerit autumnales.

Dico 3. Mundus est factus successively per sex

dies Temporis, non vero per dies allegoricos. Haec videtur esse contra D. Augustinum, qui lib. 2. Genes. imperf. cap. 25. & 11. Civit. cap. 29. opinatur illos sex dies non esse secundum temporis successione, sed in cogitatione Angelica, ut per mane significetur in eis cognitio distincta per speciem, vocatur cognitio matutina; per vespere cognitio in proprio genere, dicta vespertina; quod commodè sic explicari posse affirmat etiam Doctor 2. d. 3. q. 9.

Probatur tamen ex eodem S.

August. lib. Genes. perfect. cap. 1. ubi ait: Narratio in his libris (Genesis &c.) non genus locutionis figuratarum rerum est, sicut in Cantico Canticerum, sed omnino gestarum est, sicut in libro Regum: & cap. 2. ait: In principio conversionis meae duos libros scripsi contra Manicheos in Genesim (hi vocantur Genesis imperfecta) & quia mihi tunc non occurrerant omnia, quemadmodum proprie possent accipi, magisque non posse accipi videbantur, aut vix posse, aut difficile, ne retardaret, quid figurate significarent ea, quae ad litteram non poteram invenire, quanta valui & brevitate, & perspicuitate explicavi, ne vel multa lectione, vel disputationis obscuritate deterriti, in manus ea sumere non curarent: Unde in lib. Retract. lib. 1. cap. 18. hos posteriores magis recommendat dicens: Breviter admoneo, ut illi duodecim libri legantur, quos longè postea Episcopus feci, & ex ipsis de isto (Genes. imperfecta) judicetur.

Probatur secundo: Quia Moyses

Exodi 20. & 30. rationem reddens, quare Populus Israeliticus Sabbatum Domino sacrificare deberet, hanc ponit, quia Dominus sex diebus laboravit, & septimo die quievit ab omni opere suo, quae ratio nulla est, si illi sex dies allegoricè deberent intelligi, deinde nulla implicantia, vel inconvenientia in DEO hinc sequitur. Tandem valde difficulter multa in sensu allegorico explicari possunt.

Aaaa

QUAE

VI. Mundus factus est per sex dies.

VII.

QUÆSTIO IV.

Quid quolibet die sit factum in Mundi creatione?

I.
Moyſes deſcribit opera ſex dierum.

Totam hanc veritatem elegantè deſcripſit Moyſes Genef. 1. & quidem de prima die ait: Deum feciſſe Cælum & Terram, terram fuiſſe inanem & vacuum, tenebras ſuper faciem abyſſi; Deumque dixiſſe: fiat lux, & di- viſiſſe lucem à tenebris, ac appellaiſſe lucem diem & tenebras noctem: Factumq; eſt mane & vèſperè dies unus, id eſt, primus. Quare non exigua eſt difficultas, quid intelligatur per lucem, quid per tenebras & quomodo, nondum creato Sole, potuerit dici: & factum eſt mane, & vèſperi dies unus. Unde ipſe D. Auguſtinus lib. 11. Civit. cap. 6. ait: *Primos tres dies, Sole nondum creato, ſibi eſſe perdifficile, aut etiam impoſſibile cogitare, nedum dicere: Videmus quippe, ait cap. 7. iſtos dies noſtros non habere vèſperem, niſi de ſolis occaſu; nec mane, niſi de ſolis exortu, illorum autem tres dies, ſine Sole peracti ſunt.* Itaque ad reſolutionem

II.
Primà die creatum eſt Cælum Em- pyreum, Terram, aquas &c.

DICO I. Primà Die creatum eſſe Cælum Em- pyreum, & totam terraqueam ſphæram con- fuſam. Hæc eſt D. Auguſtini lib. 11. Civit. cap. ult. lib. 1. Genef. cap. 12. & 2. cap. 11. Item lib. 12. Confell. cap. 7. ubi ait: *Tu eras & aliud nihil. Unde feciſti Cælum & Terram, duo quædam, unum propè Te, alterum propè nihil. Unum, quò ſuperior tu eſſes, alterum quo inferius nihil eſſet. Et quia terra, & aqua unam globofam molem confuſam conſtituebant, benè dicitur fuiſſe inanis & vacua, id eſt, inutilis, ſine germine, herbis & arboribus; vacua verò eò, quòd habitatoribus careret; ſine potentia & virtute generativa, quam primò accepit die tertia, ac ſine ornatu, quem deſectò habet, tota incompoſita & inviſibilis, ut inde etiam dicatur abyſſus & chaos, propter confuſionem, ſecundum Elementorum commixtionem, ſicut in mixto chaos & confuſio eſt, ubi fæces vino & vaporibus immixtæ ſunt & quia nulla erat ei ſpecies, & lux non aderat, dicuntur fuiſſe tenebræ ſuper faciem abyſſi. Totam hanc rem præclare deſcribit D. Auguſtinus lib. 12. Confell. cap. 3. his verbis: *Nimirum hæc Terra erat inviſibilis & incompoſita, & neſcio, qua profunditas abyſſi, ſuper quam non erat lux, quia nulla ſpecies erat ei, unde juſſiſti, ut ſcriberetur, quòd tenebræ erant ſuper abyſſum, quid aliud, quàm lucis abſentia; Ubi enim lux eſſet, ſi eſſet, niſi ſuper-eſſet eminendo & illuſtrando: Ubi ergò lux nondum erat, quid erat ad eſſe tenebras, niſi ab-eſſe lucem? Super itaq; erant tenebræ, quia lux non ſupererat, ſicut ſonus ubi non eſt, ſilentium eſt, & quid eſt eſſe ſilentium, niſi ſonum ibi non eſſe? per quod retunditur error eorum, qui dixerunt tenebras fuiſſe ab æterno, vel tenebras fuiſſe citius creatas, quàm lucem. Et ſi cui placuerit, legat copioſè de hac**

re D. Auguſtinum per totum lib. 12. Conf. citat.

DICO 2. Primà die etiam creati ſunt Angeli. Ita D. Auguſtinus, qui lib. 11. Civit. cap. 7. ait, per lucem poſſe intelligi Angelos productos. Imò in libro 12. Confell. per tò Cælum, qui non fuerunt vacui & informes. Sed manendo in littera;

Probatur Concluſio ex Concilio Lateranenſi cap. Firmiter de Summa Trinitate ſub Innocentio 3. ubi habetur: *Creator omnium viſibilem & inviſibilem, ſpiritualem & corporalem, qui ſua omnipotente virtute, ſimul ab initio temporis, utramq; condidit creaturam, ſpiritualem & corporalem, Angelicam, videlicet & mundanam; Ex qua Autoritate aliqui volunt, Concluſionem hanc eſſe de fide, verim perperam, nam imprimis non erat intentio Concilii hanc rem hinc deſinire, & incidenter tantum de ea agere: Tum quia ſi ſimul intelligi poteſt & accipi pro pariter: Tum licet apud Job. cap. 40. dicatur: *Bohemot principium viarum Domini: Si de Diabolo intelligatur id tantum verum eſt de prioritate & via, ac ordine perfectioris; non verò de prioritate durationis; Attamen ibi ſermo eſt vel de Cæte, vel Elephantæ, qui ob excellentiam, magnitudinem & fortitudinem dicitur principium viarum Domini.**

Probatur ſecundò: Angeli non ſunt creati ante, nec poſt; ergò ſimul cum Cælo Em- pyreo; Probatur Antè: non ante, tum quia in Genef. 1. dicitur: *In principio id eſt, ut exponit D. Auguſtinus lib. 12. Confell. 20. in ipſo exordio faciendæ arg. operandi fecit Deus Cælum & Terram: Tum Pfalm. 101. Initio tu Domine terram fundiſti & opera &c. Nec etiam poſt, quia Job 31. dicitur: *Ubi eras cum ponebam fundamenta terre, cum me laudarent aſtra matutina, & jubilarent omnes Filii DEI.**

DICO 3. Iſtâ die creata eſt etiam quedam lux corporaliſ. Ita Genefis & D. Auguſtinus lib. 11. Civit. cap. 7. ubi dicit: *Primitivè lux verbo Dei facta, atq; inter ipſam & tenebras, Deum ſeparari narratur: & eandem lucem vocaſſe diem & tenebras noctem, ſed qualis illa ſit lux, & quo alternante motu, qualeſque vèſperæ & mane fecerit, remorum eſt à ſenſibus noſtris, nec ita, ut eſt, intelligi à nobis poteſt, quòd tamen ſine ulla heſitatione credendum eſt. Unde dicitur communiter poſt S. Auguſt. & Bo- navent. quòd fuerit nubes quedam lactea, claritate quâdam tenui ſuperiores partes illuminans & Divino impetu, vel miſterio Angelorum ſic impulla, ſic mane & vèſpere facere potuit, quemadmodum ſol facit, vel deſectò perſpicitur fieri poteſſe, ut Divus Auguſtinus docet, licet enim ex aqua & terra unum totum chaos eſſet, illæ tamen erant valde vapores*